

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 9/21
2021 m. sausio 26 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-16/19
*VL / Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład
Opieki Zdrowotnej w Krakowie*

Darbdavio praktika mokėti darbo užmokesčio priedą tik neįgaliems darbuotojams, pateikusiems neįgalumo pripažinimo pažymėjimą po jo paties pasirinktos datos, gali reikšti tiesioginę ar netiesioginę diskriminaciją dėl negalios

Nuo 2011 m. spalio mėn. iki 2016 m. rugsėjo mėn. VL dirbo vienoje Krokuvos (Lenkija) ligoninėje. 2011 m. gruodžio mėn. ji gavo neįgalumo pripažinimo pažymėjimą, jį tą patį mėnesį perdavė savo darbdaviui. Siekdamas sumažinti ligoninės įmokų į Valstybinį neįgaliųjų rehabilitacijos fondą dydį, šios įstaigos direktorius po 2013 m. antrą pusmetį įvykusio susitikimo su darbuotojais nusprendė skirti mėnesinį darbo užmokesčio priedą darbuotojams, kurie po šio susitikimo pateiks jam neįgalumo pripažinimo pažymėjimą. Remiantis šiuo sprendimu, darbo užmokesčio priedas skirtas trylikai darbuotojų, kurie po šio susitikimo pateikė pažymėjimus, o šešiolika kitų darbuotojų (įskaitant VL), kurie pažymėjimus perdavė anksčiau, šio priedo negavo.

Kadangi ieškinys darbdaviui pirmojoje instancijoje buvo atmestas, VL pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Sąd Okręgowy w Krakowie* (Krokuvos apygardos teismas). Jos teigimu, darbdavio praktika, dėl kurios tam tikri neįgalūs darbuotojai negauna neįgaliems darbuotojams skiriamo darbo užmokesčio priedo ir kuria siekiama tik sumažinti ligoninės įmokas, skatinant neįgalius darbuotojus, kurie dar nebuvo pateikę neįgalumo pažymėjimo, tai padaryti, prieštarauja Direktyvoje 2000/78¹ įtvirtintam bet kokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos dėl negalios draudimui.

Šiomis aplinkybėmis, abejodamas dėl šios direktyvos 2 straipsnio aiškinimo, būtent dėl to, ar diskriminacija, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, gali atsirasti tuomet, kai darbdavys skirtingą požiūrį taiko tos pačios grupės darbuotojams, turintiems tą patį požymį, dėl kurio taikoma apsauga, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutarė pateikti Teisingumo Teismui klausimą. Jis siekė išsiaiškinti, ar darbdavio praktika nuo jo pasirinktos datos nemokėti darbo užmokesčio priedo, skiriamo neįgaliems darbuotojams, pateikusiems neįgalumo pripažinimo pažymėjimą, tiems darbuotojams, kurie tokį pažymėjimą jau buvo pateikę iki minėtos datos, gali būti diskriminacija, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.

Teisingumo Teismo vertinimas

Teisingumo Teismas, posėdžiaudamas didžiosios kolegijos sudėties, iš pradžių nagrinėjo, ar skirtingas požiūris į tos pačios grupės neįgalius asmenis gali patekti į „diskriminacijos sąvoką“, numatytą Direktyvos 2000/78 2 straipsnyje. Jis pažymėjo, kad šio straipsnio tekstas neleidžia daryti išvados, kad, kiek tai susiję su požymiu, dėl kurio taikoma apsauga, šioje direktyvoje numatytas diskriminacijos draudimas apsiriboja tik skirtingu požiūriu į neįgalius asmenis ir asmenis, kurie nėra neįgalūs. Šio straipsnio kontekstas taip pat neleidžia konstatuoti tokio apribojimo. Šia direktyva siekiamas tikslas patvirtina aiškinimą, kad pagal ją asmenų, su kuriais galima lyginti, siekiant nustatyti diskriminaciją dėl negalios, ratas neribojamas negalios neturinčiais asmenimis. Teisingumo Teismas taip pat konstatavo: nors diskriminacijos dėl negalios atvejai, kaip jie suprantami pagal tą pačią direktyvą, paprastai yra tokie, kai į neįgaliuosius asmenis žiūrima

¹ 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79).

mažiau palankiai, palyginti su negalios neturinčiais asmenimis, šia direktyva suteikiama apsauga sumažėtų, jeigu joje nustatytas diskriminacijos draudimas savaime nebūtų taikomas situacijai, kurioje tokia diskriminacija atsiranda tik negalią turinčių asmenų grupėje. Taigi Direktyvoje 2000/78 įtvirtintu vienodo požiūrio principu siekiama apsaugoti negalią turintį darbuotoją nuo bet kokios diskriminacijos dėl negalios ne tik negalios neturinčių darbuotojų, bet ir kitų negalią turinčių darbuotojų atžvilgiu.

Toliau Teisingumo Teismas vertino, ar aptariama praktika gali reikšti pagal Direktyvą 2000/78 draudžiamą diskriminaciją dėl negalios. Šiuo klausimu jis pirmiausia nurodė, kad tais atvejais, kai darbdavys su vienu darbuotoju elgiasi mažiau palankiai, nei panašioje situacijoje elgiasi su kitu savo darbuotoju, ir kai, atsižvelgiant į visas reikšmingas bylos aplinkybes, paaiškėja, kad nepalankus požiūris taikomas dėl pirmojo darbuotojo negalios, nes grindžiamas su negalia neatskiriamai susijusiu kriterijumi, toks požiūris prieštarauja Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtintam tiesioginės diskriminacijos draudimui. Kadangi dėl aptariamą praktikos taikomas skirtingas požiūris į panašioje situacijoje esančius dviejų kategorijų neįgalius darbuotojus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar darbdavio nustatyta laiko sąlyga norint gauti pagrindinėje byloje aptariamą darbo užmokesčio priedą (t. y. neįgalumo pripažinimo pažymėjimo pateikimas po jo pasirinktos datos) yra su darbuotojų, kuriems atsisakyta skirti šį priedą, negalia neatsiejamai susijęs kriterijus. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad šiuo atveju darbdavys, atrodo, neleido neįgaliesiems darbuotojams, kurie iki šios datos jau buvo pateikę pažymėjimą, pateikti jį iš naujo arba pateikti naują pažymėjimą, todėl dėl šios praktikos aiškiai identifikuota darbuotojų grupė, sudaryta iš visų neįgalių darbuotojų, apie kurių negalios būklę darbdavys, įvesdamas tokią praktiką, tikrai žinojo, galėjo atsidurti situacijoje, kurioje niekada negalės įvykdyti šios laiko sąlygos. Iš tiesų šie darbuotojai prieš tai oficialiai buvo informavę apie šią savo būklę, pateikdami neįgalumo pripažinimo pažymėjimą. Todėl tokia praktika gali reikšti tiesioginę diskriminaciją, jeigu dėl jos aiškiai identifikuota darbuotojų grupė, sudaryta iš visų neįgalių darbuotojų, apie kurių negalios situaciją darbdavys, įvesdamas tokią praktiką, tikrai žinojo, gali atsidurti situacijoje, kurioje niekada negalės įvykdyti šios laiko sąlygos.

Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė: jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, priešingai, nagrinėjamu atveju konstatuotų, kad aptariamą skirtingą požiūrį lemia akivaizdžiai neutrali praktika, tam, kad nustatytų, ar ši praktika yra netiesioginė diskriminacija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies b punktą, jis turės patikrinti, ar dėl šio skirtingo požiūrio nepalankioje padėtyje neatsiduria asmenys, turintys tam tikrą negalią, palyginti su kitokia negalią turinčiais asmenimis, visų pirma ar dėl to kai kurie neįgalūs darbuotojai neatsiduria nepalankioje padėtyje dėl ypatingo jų negalios pobūdžio, pavyzdžiui, dėl to, kad ši negalia yra aiškiai matoma, arba dėl to, kad dėl šios negalios reikia imtis atitinkamų darbo sąlygų pritaikymo priemonių. Kaip nurodė Teisingumo Teismas, būtų galima manyti, kad oficialiai informuoti aptariamą ligoinę apie savo sveikatos būklę, pateikiant neįgalumo pripažinimo pažymėjimą iki jos pasirinktos datos, buvo priversti iš esmės būtent tokią negalią turintys darbuotojai, o kiti kitokio pobūdžio negalią turintys darbuotojai, pavyzdžiui, dėl to, kad ji nėra tokia sunki arba dėl jos nereikia nedelsiant imtis tokių pritaikymo priemonių, galėjo imtis tokių veiksmų ar nesiimti. Todėl tokia praktika, kokia aptariama šioje byloje, nors ir atrodo esanti neutrali, gali reikšti netiesioginę diskriminaciją dėl negalios, jeigu dėl jos neįgalūs darbuotojai, atsižvelgiant į jų negalios pobūdį, atsiduria prastesnėje padėtyje ir šios praktikos negalima objektyviai pateisinti teisėtu tikslu, kurio siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

www.curia.europa.eu